

ENDÜSTRİYEL TASARIM TESCİLİ BAŞVURUSUNDA GÖRSEL ANLATIMIN HAZIRLANMASINA YÖNELİK ULUSAL BİR KILAVUZ ÖNERİSİ

Irmak Yalçın, Yalçın Patent ve Danışmalık
Fatma Korkut, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Görsel anlatım, tasarım tescilinde koruma kapsamını belirleyen en önemli unsurdur. Bu bildiri- de sunulan araştırma kapsamında, ulusal, bölgesel ve uluslararası tasarım tescil sistemlerindeki hukuki düzenlemeler ve kılavuzlar incelenerek görsel anlatımın özellikleri ve gereklilikleri serimlenmiştir. Bu belgelerin incelenmesinden elde edilen bulguların yürürlükteki ulusal mevzu- at açısından geçerliliğine ve tasarım tescili başvurularında görsel anlatıma ilişkin Türkiye’de karşılaşılan sorunların neler olduğuna yönelik olarak gerçekleştirilen alan çalışmasında, Türk Patent Enstitüsü uzmanlarıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda, başvuru sahiplerine ve vekillere yönelik görsel anlatımların özellik ve gerekliliklerini açıklayan ulusal bir görsel anlatım kılavuzu geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım koruması, tasarım tescili, Türkiye’de endüstriyel tasarım tescili, tasarımların görsel anlatımı, görsel anlatım kılavuzu

Giriş

Tasarımlar, fikri mülkiyet sistemi içinde sınai mülkiyet kapsamında, adaletli ve rekabetçi bir ortamda, yeni tasarımların geliştirilmesini özendirmek amacıyla hak sahiplerine münhasır haklar sağlayan tasarım tescil sistemi ile korunmaktadır. Türkiye’de tescilli tasarımların korunması, 1995 yılında yürürlüğe giren 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Tasarım KHK 1995) ve Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şekli Gösterir Yönetmelik (Tasarım Yö- netmelik 2005) ile düzenlenmiştir. Ayrıca Türkiye, 2005 yılında Endüstriyel Ta- sarımların Uluslararası Tesciline İlişkin Lahey Anlaşması’nın Cenevre Metni’ne taraf olmuştur.

Türkiye’de tasarım tescili yayın-itiraz sistemine dayanır (Elibol vd. 2011, 309). Türk Patent Enstitüsü (TPE), tescil başvurusuna konu olan tasarımları, koruma şartları açısından yenilik ve ayırt edici nitelik incelemesine tabi tutmaksızın sa- dece şekli şartlar açısından inceler. Şekli şartlar açısından uygun olan tescil baş- vuruları, TPE’nin Resmi Endüstriyel Tasarımlar Bülteni’nde yayımlanır. Üçüncü

kişiler, başvurunun yayın tarihinden itibaren altı ay içerisinde gerekçeleri ve belgeleri sunmak koşuluyla bir tasarımın tesciline itiraz edebilirler. Yapılan itirazlar, TPE'nin Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu (YİDK) tarafından incelemeye alınarak tasarımın tescilinin devamı ya da kısmen veya tamamen iptali yönünde karara bağlanır. YİDK tarafından verilen idari kararın iptali, tescilli bir tasarımın hükümsüzlüğü veya tescilden doğan hakların ihlali konularında yetkili mahkemelerde dava açılabilir (Elibol vd. 2011, 309).

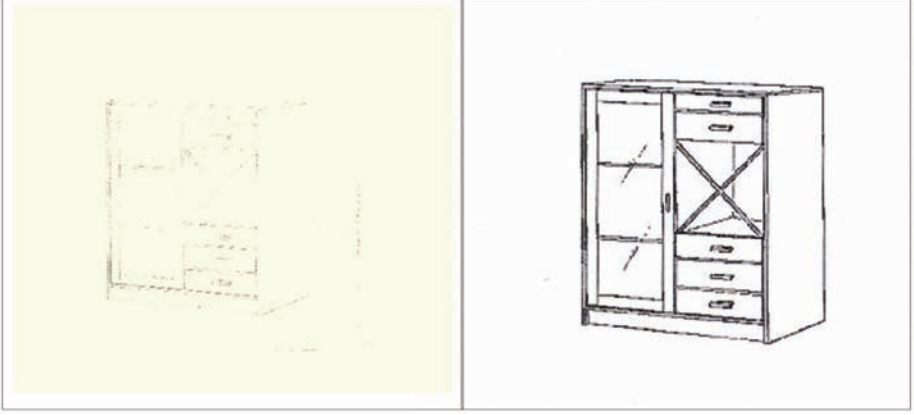
Başvuru aşamasında sunulması zorunlu bir unsur olan görsel anlatım, “tasarımın tüm belirgin özelliklerini yansıtan ve yayım yoluyla çoğaltmaya elverişli, resim, çizim, grafik, fotoğraf veya benzeri bir biçimde hazırlanmış tasarımın veya tasarımın uygulandığı ürünün görünümüdür” (Tasarım Yönetmelik 1995, madde 9 (a)). TPE, görsel anlatımı, “koruma talep edilen tasarımı ifade eden bir araç olduğu için tesis edilen tasarım hakkının ana unsuru” olarak nitelendirmiştir (TPE 2011b, 11)

Tasarım tescili, başvuru, tescil ve tescil sonrası olmak üzere üç ana aşamadan oluşur (Resim 1). Korumanın kapsamını belirleyen en önemli unsur olan görsel anlatım, tüm aşamalarda en etkin rolü oynar. Başvuru aşamasında korunması talep edilen tasarımın başvuru tarihinin kesinleşebilmesi için tasarıma ait görsel anlatımın ve başvuru sahibinin kimlik bilgilerini içeren imzalı başvuru formunun TPE'ye ibraz edilmesi gerekir (Tasarım Yönetmelik 1995, madde 13). Tescil başvurusundan sonra, görsel anlatımda tasarımın koruma kapsamını etkileyecek esaslı değişiklikler yapılması mümkün değildir. Dolayısı ile başvuru aşamasında görsel anlatımların yeterli düzeyde olması çok önemlidir.

Tescil aşamasında, Resmi Endüstriyel Tasarımlar Bülteni'nde yayımlanan tasarımın koruma şartlarını taşımadığı gerekçesiyle yapılan itirazın YİDK tarafından incelenmesi sırasında yenilik ve ayırt edici nitelik değerlendirmesi yapılırken tasarımın görsel anlatımı ile itiraz kapsamında sunulan deliller karşılaştırılır. Tescil sonrası aşamada, tescilli bir tasarımdan doğan hakların ihlaline veya tescilli bir tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin değerlendirmede de benzer şekilde tescilli ta-

Resim 1. Tasarım tescilinin aşamaları ve bu aşamalarda görsel anlatımın etkin rol oynadığı konular

Resim 2. Kalitesi yetersiz olduğundan kabul edilmeyen görsel anlatım (sol) ve aynı tasarımın düzeltilmiş görsel anlatımı (sağ) (WIPO 2013)

sarımın görsel anlatımı esas alınır. Bu değerlendirmelerde tescil başvurusundaki görsel anlatımda yer almayan unsurlar dikkate alınamaz.

Görsel Anlatımlardaki Sorunlar

Tasarım tescili başvurusunda sunulan görsel anlatımlardaki yetersizlikler, eksiklikler veya yanlışlıklar, koruma kapsamının daralmasına, tescilden doğan hakların etkin bir şekilde kullanılamamasına, hatta tescilin hükümsüzlüğüne neden olabilir. Hasdoğan, yetersiz görsel anlatımların Türkiye’de tasarım tescillerinde ve ilgili davalarda gözlemlenen en büyük sorunlardan biri olduğunu belirtmektedir (Hasdoğan 2005, 344, 348). Hasdoğan, dört soruna dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki, fotoğraf şeklinde sunulan kimi görsel anlatımlarda tasarımın gerçek boyutlarının anlaşılabilmesidir. İkincisi, tescil başvurusunda tek bir açıdan çekilmiş bir fotoğraf veya yetersiz sayıda teknik görünüş kullanılması durumunda üç boyutlu bir tasarımın özelliklerinin tam olarak anlaşılabilmesidir. Üçüncüsü, birçok parçadan oluşan set veya takım tasarımlarının tek bir fotoğrafla sunulmaya çalışılmasıdır. Hasdoğan, son olarak kısmi tescil taleplerinin görsel anlatımda açık bir şekilde gösterilmemesine değinmektedir (Hasdoğan 2005, 348). Elibol da benzer sorunlara dikkat çekerek, yetersiz görsel anlatımların, yenilik ve ayırt edici nitelik değerlendirmesinde sorunlara yol açtığını ve nitelikli bir görsel anlatımın değerlendirmenin tatmin edici bir düzeyde yapılmasına yardımcı olduğunu belirtmekte ve görsel anlatımın gerekliliklerinin standartlaştırılmasını önermektedir (Elibol 2011, 167, 139).

İngiltere Fikri Mülkiyet Ofisi, bir görsel anlatım alanında birden fazla görünüşün bir arada sunulması, görsel anlatımda ölçü veya diğer teknik çizim açıklamalarının bulunması gibi problemlere değinmiştir (IPO 2004). Benzer şekilde, uluslararası tescil otoritesi Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (*World Intellectual Property*

Resim 3. Görsel anlatımda ayrıntıları anlaşılmalı ve kabul edilmeyen görüşler (sol) ve aynı tasarımın düzeltilmiş görüşleri (sağ) (WIPO 2013)

Resim 4. Arka planda tasarım dışında unsurların yer alması ve üzerinde açıklayıcı ibareler kullanılması nedeniyle kabul edilmeyen görsel anlatım (sol) ve aynı tasarımın düzeltilmiş görsel anlatımı (sağ) (WIPO 2013)

Organization, WIPO), başvuru aşamasında tasarımın görsel anlatımının yetersiz kalitede olmasını (Resim 2), tasarımın formunun görsel anlatımdan tam olarak anlaşılmasını (Resim 3), arka planda tasarım dışında unsurların yer almasını ve görsel anlatımda açıklayıcı ibareler kullanılmasını (Resim 4) şekli eksiklik olarak değerlendirilmiştir.

Görsel anlatımın, korunması talep edilen tüm görsel özellikleri gösterecek yeterlilikte olması başvuru sahibinin sorumluluğundadır (TPE 2011a, 11). TPE'nin 2011 yılında yayımladığı "Tasarım İnceleme Kılavuzu" (TPE 2011a; 2011b) görsel anlatıma ilişkin açıklamalar içermekle birlikte başvuru hazırlama sürecinde başvuru sahiplerine veya vekillerine yönelik, özellikle görsel anlatımların hazırlanmasına

ilişkin tavsiyeler sunan ve görsel örnekler içeren yayımlanmış resmi veya özel bir kontrol listesi ya da kapsamlı bir kılavuz bulunmamaktadır.

Bu bildiriye sunulan araştırma, endüstriyel tasarım tescilinde görsel anlatım konulu bir yüksek lisans tezi kapsamında 2012 yılında gerçekleştirilmiştir ve görsel anlatımın tüm gerekli unsurlarını kapsayan, görsel anlatımın hazırlanmasında başvuru sahiplerine ve vekillerine yol gösteren ulusal bir kılavuz geliştirmek amacıyla yapılmıştır (Yalçınar 2012). Araştırma kapsamında, ulusal, bölgesel ve uluslararası tasarım tescil sistemlerindeki hukuki düzenlemeler ve kılavuzlar incelenerek görsel anlatımın özellikleri ve gereklilikleri serimlenmiştir. Bu belgelerin incelenmesinden elde edilen bulguların yürürlükteki ulusal mevzuat açısından geçerliğine ve tasarım tescili başvurularında görsel anlatıma ilişkin Türkiye’de karşılaşılan sorunların neler olduğuna yönelik olarak gerçekleştirilen alan çalışmasında, Türk Patent Enstitüsü uzmanlarıyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda başvuru sahiplerine ve vekillere yönelik geliştirilen ayrıntılı kılavuzun içeriği bildiriye ana hatlarıyla verilmektedir.

Alanyazın Araştırması: Tasarım Tescil Sistemlerinde Görsel Anlatımın Özellikleri ve Gereklilikleri

Alanyazın araştırması, hukuki düzenlemeler ile resmi kılavuzları esas alarak Türkiye’de ve diğer ulusal, bölgesel ve uluslararası tasarım tescil sistemlerinde görsel anlatımı irdelemektedir. Alanyazın araştırması iki soruya odaklanmaktadır:

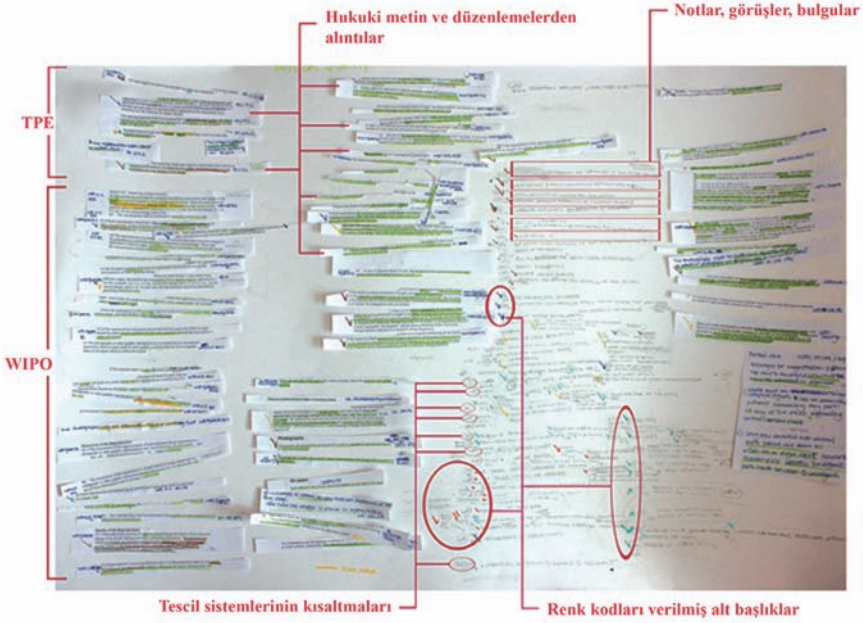
- Ulusal, bölgesel ve uluslararası tasarım tescil sistemlerinde görsel anlatım nasıl tanımlanmıştır?
- Ulusal, bölgesel ve uluslararası tasarım tescil sistemlerindeki hukuki düzenlemelerde ve resmi kılavuzlarda açıklandığı haliyle görsel anlatımın özellikleri ve gereklilikleri nelerdir?

Alanyazın araştırmasında, araştırmanın gerçekleştirildiği 2012 yılında, hukuki düzenlemelerine veya resmi kılavuzlarına Türkçe veya İngilizce dilinde erişilebilen sekiz tescil sistemi incelenmiştir. Bunlar, Türkiye’nin taraf olduğu *uluslararası* bir tescil sistemi olan Lahey sistemi, Türkiye’nin ekonomik ilişkileri açısından önem taşıyan Avrupa Birliği’ne üye ülkelerin tümünde geçerli *bölgesel* koruma sağlayan Topluluk Tasarımı tescil sistemi ve Türkiye dahil altı *ulusal* tescil sistemidir (Tablo 1).

Alanyazın araştırmasında, tasarım tescil sistemlerindeki hukuki düzenlemelerde ve resmi kılavuzlarda tarif edildikleri şekliyle görsel anlatımların özelliklerini ve gerekliliklerini saptamak amacıyla tüm metinlerin çıktısı alınmış, görsel anlatıma ilişkin her bir özellik ve gereklilik metinden kesilip çıkarılarak bir havuz oluşturulmuştur. Daha sonra tüm alıntılar tek tek gözden geçirilerek içerdikleri özellik ve gerekliliğe göre gruplandırılmış, tanımlanan her bir özellik ve gereklilik için ayrı bir pano oluşturulmuştur. Analiz sonucunda tespit edilen tüm özellikler ve gereklilikler, başlıklar ve alt başlıklar altında düzenlenmiştir; Resim 4’te “fiziksel

Ulusal/ Bölgesel/ Uluslararası Sistem	Otorite	Hukuki Düzenlemeler ve Resmi Kılavuzlar
Türkiye	Türk Patent Enstitüsü (TPE)	<ul style="list-style-type: none"> • 554 sayılı KHK (Tasarım KHK 1995) • Yönetmelik (Tasarım Yönetmelik 2005) • Tasarım İnceleme Kılavuzu (TPE 2011a, 2011b) • Başvuru Kılavuzu (TPE 2012)
A.B.D.	A.B.D. Patent ve Marka Ofisi (<i>United States Patent and Trademark Office, USPTO</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Design Patent Rules (US Code 2010) • A Guide to Filing a Design Patent Application (USPTO 2010) • Manual of Patent Examining Procedures (USPTO 2010)
Avustralya	Avustralya Fikri Mülkiyet Ofisi (<i>IP Australia</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Australian Design Act (Australia Act 2003) • A Guide to Applying for Your Design (IP Australia 2011)
Güney Kore	Güney Kore Fikri Mülkiyet Ofisi (<i>Korean Intellectual Property Office, KIPO</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Industrial Design Protection Act (Korea Act 2009) • Overview of the Design System in Korea (KIPO 2012a) • Application Procedures for Designs (KIPO 2012b)
İngiltere	İngiltere Fikri Mülkiyet Ofisi (<i>Intellectual Property Office, IPO</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Registered Designs Act (UK Act 2006) • Registered Designs Rules (UK Rules 2006) • Illustrations of Designs (IPO 2012a, 2012b) • Designs Practice Notice (IPO 2004; IPO 2006)
Kanada	Kanada Fikri Mülkiyet Ofisi (<i>Canadian Intellectual Property Office, CIPO</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Industrial Design Act (Canada Act 2011) • Industrial Design Regulations (Canada Regulations 2011) • A Guide to Industrial Designs (CIPO 2010a) • Industrial Design Office Practices (CIPO 2010b, 2010c)
Avrupa Birliği	İç Pazar Uyum Ofisi (<i>Office of Harmonization of the Internal Market, OHIM</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Community Design regulation (CDR 2006) • Community Design implementing regulation (CDIR 2007) • Examination Guidelines for Community Designs (OHIM 2012) • Decisions (OHIM 2003)
Lahey sistemine taraf ülkeler	Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (<i>World Intellectual Property Organization, WIPO</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • The Hague Agreement (WIPO 2012a) • Regulations (WIPO 2012b) • Administrative Instructions (WIPO 2012b) • Guide to the International Registration of Industrial Designs (WIPO 2012d)

Tablo 1. Alanyazın araştırmasında incelenen hukuki düzenlemeler ve resmi kılavuzlar

Resim 5. Alanyazın araştırması analizinde oluşturulan “fiziksel kalite” alt başlığına ait pano

“fiziksel kalite” alt başlığına ait pano verilmektedir. Sekiz tescil sistemini kapsayan analiz sonucunda elde edilen bulgular, görsel anlatımların özelliklerini ve gerekliliklerini başlıklar ve alt başlıklar şeklinde sınıflandırma ve örneklerle açıklama yoluyla serimlenmiştir. Araştırmanın bu aşamasında geliştirilen sınıflandırma hem bir sonraki aşamada alan çalışmasına girdi niteliği taşımış hem de görsel anlatım kılavuzunun temel yapısını oluşturmuştur.

Alan Çalışması: TPE Uzmanlarıyla Yapılan Görüşmeler

Tasarım tescil sistemindeki başlıca aktörler başvuru sahipleri, vekiller (patent ve marka vekilleri ile avukatlar), TPE uzmanları, hakimler ve mahkemelerde görev yapan bilirkişilerdir. Araştırma konusu ve amacı dikkate alındığında, başvuru sahiplerine ve vekillere yönelik bir kılavuzun oluşturulabilmesi için görsel anlatımların yeterliğinin incelemesini yapan uygulayıcıların görüşlerinin alınması önceliklidir. Bu nedenle, endüstriyel tasarım tescili alanında görsel anlatımların incelenmesinden sorumlu uygulayıcılar olan TPE’de görev yapan tasarım uzmanları hedef grup olarak seçilmiştir. Alan çalışmasının odaklandığı sorular şunlardır:

- TPE görsel anlatımları nasıl incelemektedir? Görsel anlatımların incelenmesinde kullanılan, kurum içi kullanıma yönelik herhangi bir rehber, kontrol listesi ya da yazılı işlem tarifi var mıdır?
- Türkiye’deki uygulama açısından görsel anlatımların özellikleri ve nitelikleri ile ilgili TPE tarafından gözlemlenen önemli konular nelerdir?

- Türkiye’deki uygulama açısından görsel anlatımların hazırlanmasında başvuru sahiplerine ve vekillere yardımcı olacak bir kılavuzun unsurları neler olmalıdır?
- Alanyazın araştırmasında elde edilen görsel anlatımların özelliklerine ve niteliklerine ilişkin bulguların yürürlükteki ulusal mevzuat açısından geçerliği nedir?

Alan çalışması, görsel anlatımı TPE’de görevli tasarım uzmanlarının bakış açısından ele almakta, Türkiye’deki uygulamadaki sorunlu konuları, uzmanların önerilerini ve alanyazın araştırmasındaki bulguların ulusal sisteme uygunluğunu araştırmaktadır. Alan çalışması için en uygun yöntemin görüşme olduğuna karar verilmiştir. Alanyazın araştırmasında elde edilen bulgular ve alan çalışmasının odaklandığı konular dikkate alınarak görüşmeler için bir kılavuz hazırlanmıştır. Görüşme yapılan üç uzmanın ikisi kadın biri erkek olup, ortalama yaşları 46, TPE’de görev yaptıkları ortalama süre 16 yıl, Endüstriyel Tasarımlar Dairesinde şekli incelemenden sorumlu uzman olarak görev aldıkları ortalama süre ise 11 yıldır. Yapılan görüşmelerde hem video hem de ses kaydı yapılmıştır. Veri analizinde video kayıtları kullanılmış, kayıtlar birkaç kez izlenerek ve dinlenerek kelimesi kelimesine çözümlenmiştir. Ayrıca görüşmeler sırasında uzmanlar tarafından gösterilen örneklerden kamuya sunulmamış olanlar gizli bilgi olarak kalmak üzere fotoğraflanarak arşivlenmiş, kamuya sunulmuş örnekler ise çözümlenmeler içinde

LITERATURE REVIEW ON FEATURES AND QUALITIES OF THE VISUAL REPRESENTATION AS DESCRIBED IN GUIDELINES	
3.1 Types of visual representation	19
3.1.1 Graphic representation	29 1 2 3
3.1.2 Photograph	33 0 0 0
3.1.3 Specimen	34 1 2 0
3.2 Content of visual representation	34
3.2.1 Article	35 1 2 3
3.2.2 Background	36 1 2 3
3.2.3 Color	37 1 2 3
3.3 Views of design	39 1 2 3
3.3.1 Dimension of views	41 1 2 3
3.3.2 Types of views	41
3.3.2.1 Conventional views	41 1 2 3
3.3.2.2 Non-conventional views	42 1 2 3
3.3.2.3 Repeating surface patterns	51 1 2 3
3.3.2.4 Articles with indefinite length and width	52 1 2 3
3.3.2.5 Typographic typeface designs	58 1 2 3
3.3.2.6 Multiple Components or Multiple Embodiments and Complex Products	60 1 2 3
3.3.3 Ordering and numbering the views	63 1 2 3
3.4 Partial disclosure	65
3.4.1 Visual means of partial disclosure	66 1 2 3
3.4.2 Verbal means of partial disclosure	72 1 2 3
3.5 Form and quality of visual representation	73 1 2 3
3.5.1 Physical quality	73 1 2 3
3.5.2 Data format for editing	74 1 2 3
3.5.3 Unacceptable visual representations	79 1 2 3

481	11.2 Detay görüşümü
482	Detay görüşümler tasarımı bitirmişliğine bağlı olarak süreçte problem yaratır. Dışarı
483	dişarı doğru verisi ya (sarılar) görüşümü) Bunun sandığıyla olarak sonuç yaparın. Sonra
484	ya kimin kat kısmı veriyorlar ya "halkın kat kısmını" diye düşünür. Zamanla
485	karşınır. Zamanla bir kat da ayırma karışır. Neye. Halkın kat kısmı
486	kapsamına bu sandığıyla. Bunun genel izlenimi koruyor. Sen diğer katları
487	olarak karışık gösterirsen bunu ayrı göstermelisin. Yapan görüşülen içinde
488	örneğin de içinde gösteriyorlar katları ayrı olarak gösteriyorlar zamanla ayrı ayrı bu
489	katları ayrı ayrı bu katları göstermelisin sandığıyla yaparsan sen kendi
490	engellerin. Herden önceki tasarımları genel görüşümler kullandılar ya
491	değildi. Evet katları ayrı ayrı genel izlenimi farklı. O çok doğru. Onu diktiler etmiş
492	tasarımı bitirmişliğine bağlamak kuyulu) evet. Yani şu demin de dedim ya ayrı
493	ayrı göstermek gerekiyor. Her kat göstermelisin ayrı ayrı göstermelisin. Her kat
494	göstermelisin. Her katın ayrı ayrı bir katın ayrı ayrı göstermelisin. O zaman
495	bu katı göstermelisin. Şu katın ayrı ayrı bir katın ayrı ayrı. Bir katın 40 katı ayrı
496	karışık göstermelisin.
497	
498	
499	11.2 Detay görüşümü
500	11.2 Detay görüşümü

Resim 6. Alan çalışmasında veri analizinde kullanılan liste ve renk kodlaması

Resim 7. Alan çalışmasında yapılan görüşmelere ait çözümlenme örneği ve işaretli bölümlerin renkle kodlanması

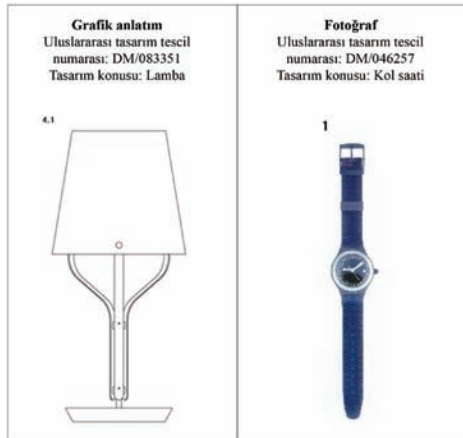

Resim 8. Kılavuzda yer alan temel konular

ilgili yerlere yerleştirilmiştir. Çözümler tamamlandıktan sonra görüşme metinleri yeniden okunmuş, önemli bulunan kısımlar işaretlenmiş ve bu kısımlara alanyazın araştırmasında elde edilen başlık ve alt başlıklara göre renk kodları verilmiştir (Resim 6 ve 7).

Görsel Anlatımların Nitelik ve Özellikleri

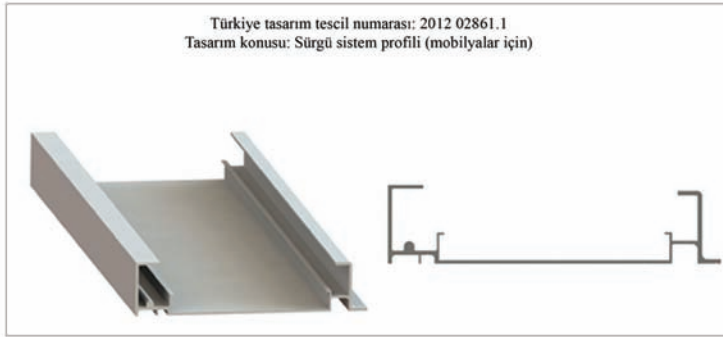
Alanyazın ve alan araştırmalarında elde edilen bulgular birlikte değerlendirilerek kılavuzun taslak yapısı gözden geçirilmiş ve küçük değişikliklerle nihai şeklini almıştır (Yalçınar 2012, 118-140). Kılavuzda yer alan temel konular beş ana başlık altında toplanmıştır (Resim 8): Görsel anlatım çeşitleri, görsel anlatımın içeriği, tasarımın görünüşleri, kısmi tescil, format ve kalite; bunlara ek olarak kılavuzda “kabul edilmeyen görsel anlatımlar,” “örnek görsel anlatımlar,” “ek görüşler ve öneriler” olmak üzere üç başlık daha yer almaktadır. Kılavuz için önerilen tüm ana başlıklar ve alt başlıklar Tablo 2’de verilmiştir.

Resim 9. Görsel anlatım çeşitlerinden grafik anlatım ve fotoğrafa örnek tescilli uluslararası tasarımlar

Resim 10. Görünüş çeşitlerinden temel görüntülere örnek tescilli uluslararası tasarım

Resim 11. Özel görünüşlerden kesit görünüşe örnek Türkiye'de tescilli tasarım

Resim 12. Temel görünüşlerden yan görünüşe (sol) ve özel görünüşlerden detay görünüşe (sağ) örnek tescilli uluslararası tasarım

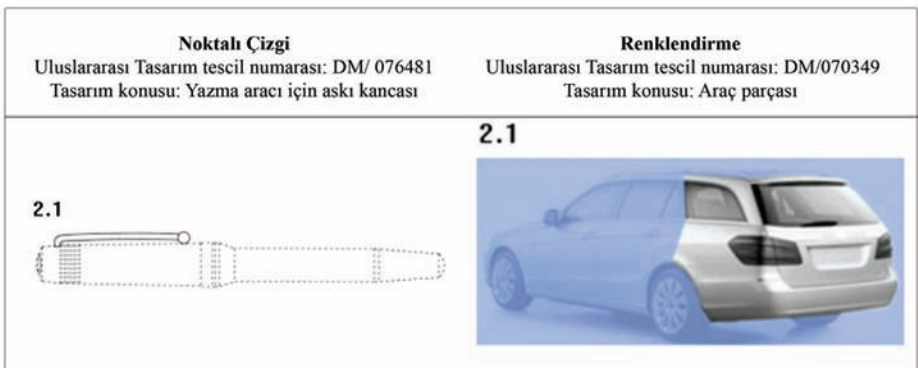
Tasarım tescil başvurularında sunulan “görsel anlatım çeşitleri”, tercihen bilgisayar ortamında hazırlanmış profesyonel standartlarda *grafik anlatım*, yine profesyonel standartlarda ve yüksek kalitede *fotoğraf* ve sadece iki boyutlu tasarımlarda belli ölçülerde sunulabilen *numune* olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır.

“Görsel anlatımın içeriği” bölümünde üç alt başlık yer almaktadır; bunlar sırasıyla *tasarım*, *arka plan* ve *renktir*. *Tasarım* başlığı altında tasarımın görselleştirilmesinde dikkat edilmesi gereken unsurlar anlatılmaktadır. Görsel anlatımda yer alan arka planın özellikleri *arka plan* başlığı altında verilirken, siyah beyaz veya renkli görsel anlatım kullanılması ve bunun koruma kapsamı ile ilişkisi *renk* başlığı altında açıklanmaktadır.

Üç alt başlıktan oluşan “tasarımın görünüşleri”, genel olarak bir tasarımın farklı açılardan sunulan görünüşlerinin özelliklerini açıklamaktadır. Alt başlıklardan ikisini görünüşlerin *boyutları* ve *görünümlerin sıralanması ve numaralandırılması* oluşturmaktadır. Geniş bir kapsama sahip *görünüş çeşitleri* başlığı altında ortografik görünüşlerden oluşan temel görünüşler ile tasarımın açık ve kapalı halleri, detay veya kesit görünüşü gibi özel görünüşler açıklanmaktadır; tekrar eden yüzey örüntüleri (desenleri), sınırsız uzunluğa ve genişliğe sahip ürünler, yazı karakteri tasarımları ve birçok parçadan oluşan tasarımların ve bileşik ürünlere ait görünüşlerin özellikleri de bu bölümde açıklanmaktadır.

Kısmi tescil talepli tasarımların görsel anlatım özellikleri, “kısmi tescil” başlığı altında *görsel ifade yolları* ve *sözel ifade yolları* olmak üzere iki alt başlıkta ele alınmaktadır.

Görsel anlatımların formatı ve kalitesi, kağıt formunda sunulan başvurular için *fiziksel kalite* ve elektronik başvurular için *elektronik başvuru formatı* olmak üzere iki alt başlıkta açıklanmaktadır. Kılavuzda son olarak, şekli olarak *kabul edil-*

Resim 13. Kısmi tescil talepli başvurularda korunması talep edilmeyen unsurların gösterilmesinde kullanılan noktalı çizgi ve renklendirme yöntemlerini içeren tescilli uluslararası tasarımlar

meven görsel anlatımlar, şekli olarak uygun olan örnek görsel anlatımlar ve ek görüşler ve öneriler bölümleri yer almaktadır.

Sıra no.	Başlıklar ve alt başlıklar
1	GÖRSEL ANLATIM ÇEŞİTLERİ
1.1	Grafik anlatım
1.1.1	Çizgilerden oluşan çizimlerin çeşitleri
1.1.2	Çizgilerin kalitesi
1.1.3	Kesik veya noktalı çizgiler
1.1.4	Gölgelendirme
1.1.5	Şeffaflık ve yarı şeffaflık
1.1.6	Tarama
1.2	Fotoğraf
1.3	Numune
2	GÖRSEL ANLATIMIN İÇERİĞİ
2.1	Tasarım
2.2	Arka plan
2.3	Renk
3	TASARIMIN GÖRÜNÜŞLERİ
3.1	Görünüşlerin boyutları
3.2	Görünüşlerin çeşitleri
3.2.1	Temel görüşler
3.2.2	Özel görüşler
3.2.2.1	Kesit görüşler
3.2.2.2	Kullanımı gösteren görüşler
3.2.2.3	Detay veya kısmi görüşler
3.2.2.4	Yapbozların tamamlanmamış görüşleri
3.2.2.5	Plan ve cephe görüşleri
3.2.2.6	Patlatılmış veya açılmış görüşler
3.2.3	Tekrar eden yüzey örüntüleri (desenleri)
3.2.4	Sınırsız uzunluğa ve genişliğe sahip ürünler
3.2.5	Yazı karakteri tasarımları
3.2.6	Birçok parçadan oluşan tasarımlar ve bileşik ürünler
3.2.6.1	Ticari takdim tasarımları
3.2.6.2	Setler ve takımlar
3.2.6.3	Bileşik ürünlerin anlatımı
3.3	Görünüşlerin sıralanması ve numaralandırılması
3.3.1	Toplam görüş sayısı

3.3.2	Görünüşlerin sıralanması ve düzenlenmesi
3.3.3	Görünüşlerin numaralandırılması ve adlandırılması
4	KISMİ TESCİL
4.1	Kısmi tescilin görsel ifade yolları
4.1.1	Noktalı veya kesik çizgiler
4.1.2	Renklendirme
4.1.3	Kontur
4.2	Kısmi tescilin sözel ifade yolları
5	GÖRSEL ANLATIMIN FORMATI VE KALİTESİ
5.1	Fiziksel kalite
5.1.1	Başvuru formunun kullanımı
5.1.2	Görsel anlatım sayfalarının numaralandırılması
5.1.3	Kağıdın boyutu ve kalitesi
5.2	Elektronik başvuru formatı
6	KABUL EDİLMİYEN GÖRSEL ANLATIMLAR
7	ÖRNEK GÖRSEL ANLATIMLAR
8	EK GÖRÜŞLER VE ÖNERİLER

Tablo 2. Alanyazın ve alan araştırmaları sonucunda önerilen kılavuzun tüm başlıkları ve alt başlıkları

Çalışmanın en önemli kısıtı, alanyazın araştırmasının Türkçe ve İngilizce dillerindeki kaynaklarla sınırlı olmasıdır. Gelecekte bu alanda yapılacak araştırmalar aşağıdaki konulara yönelebilir, görsel anlatımın farklı boyutları daha ayrıntılı olarak ele alınabilir:

- Önerilen kılavuzdaki her bir konu, görsel anlatım örnekleri açısından TPE uzmanları ile birlikte çalışarak zenginleştirilebilir.
- Önerilen kılavuz başka ulusal veya bölgesel sistemleri de içerecek şekilde genişletilebilir.
- Tescil edilecek tasarımın nasıl görselleştirilmesi gerektiği konusunu da içeren ve görsel anlatımın hazırlanmasını ayrıntılandıran, başvuru sahiplerine ve vekillerine yönelik daha kapsamlı bir kılavuz geliştirilebilir.
- Tüm resmi inceleme işlemlerini ve gerekliliklerini kapsayan, başvuru sahiplerinin ve vekillerinin başvuru öncesinde kullanımına yönelik bir kontrol listesi oluşturulabilir.
- Numuneler için özel bir kılavuz geliştirilebilir.

Teşekkürler

Bu bildiriye sunulan alan çalışmasına katılan Türk Patent Enstitüsü uzmanlarına çok teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Australia Act. 2003. “Designs Act 2003.” Act No. 147 of 2003 as amended (Consolidated as of 4 February 2010). Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=182580>
- Canada Act. 2011. “Industrial Design Act, R.S.C., 1985, c. I-9.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/I-9.pdf>>
- Canada Regulations. 2011 “Industrial Design Regulations SOR/99-460.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/SOR-99-460.pdf>>
- CDR. 2006. “Council Regulation (EC) No 6/2002 of 12 December 2001 on Community designs” as amended by Council Regulation No 1891/2006. Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/cdr_legal_basis/62002_cv_en.pdf>
- CDIR. 2007. “Commission Regulation (EC) No 2245/2002 of 21 October 2002 implementing Council Regulation (EC) No 6/2002 on Community designs” as amended by Commission Regulation (EC) No 876/2007. Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/cdr_legal_basis/22452002_cv_en.pdf>
- CIPO. 2010a. “A Guide to Industrial Designs” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.cipo.ic.gc.ca/eic/site/cipointernet-internetopic.nsf/eng/h_wr02300.html>
- CIPO. 2010b. “Industrial Design Office Practices.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.ic.gc.ca/eic/site/cipointernetinternetopic.nsf/eng/wr00256.html>>
- CIPO 2010c. “Industrial Design Office Practices Annex B Sample Drawings”. Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <[http://www.ic.gc.ca/eic/site/cipointernetinternetopic.nsf/vwapj/dipa_annexeB_idop_annexBeng.pdf/\\$FILE/dipa_annexeB_idop_annexB-eng.pdf](http://www.ic.gc.ca/eic/site/cipointernetinternetopic.nsf/vwapj/dipa_annexeB_idop_annexBeng.pdf/$FILE/dipa_annexeB_idop_annexB-eng.pdf)>
- Elibol, Gülçin Cankız. 2011. “Assesment of Novelty and Distinctive Character in Industrial Design Protection in Turkey.” Yayımlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Ürünleri Tasarımı Ana Bilim Dalı.
- Elibol, Gülçin Cankız, Fatma Korkut ve Gülay Hasdoğan. 2011. “Tasarım Hukukunda Yenilik ve Ayırt Edici Nitelik Değerlendirmesinde Kullanılan Terimler Açısından Kavramsallaştırma Sorunları.” İçinde *Endüstride Tasarımda Eğitimde 40 Yıl Sempozyumu Bildiri Kitabı*, derleyen Oğuz Bayrakçı vd.,

309-316. İstanbul: MSGSÜ Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü.

- Hasdoğan, Gülay. 2005. “Türkiye’de Endüstriyel Tasarımların Korunmasında Uygulamaya Yönelik Sorunlar: Ayırt Edici Nitelik Değerlendirmesi için Kavramsal Bir Model Önerisi.” *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi* 2:341-353.
- IP Australia. 2011. “Guide to Designs”. Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.ipaustralia.gov.au/uploadedfiles/2973/Design-Guide>>
- IPO. 2004. “Designs Practice Notice (DPN) 1/04.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.ipo.gov.uk/pro-types/pro-design/d-law/d-dpn/d-dpn-104.htm>>
- IPO. 2006. “Designs Practice Notice (DPN) 6/06.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.ipo.gov.uk/pro-types/pro-design/d-law/d-dpn/d-dpn-606.htm>>
- IPO. 2012a. “Illustrations of Your Design.” 5 Ekim 2012. <<http://www.ipo.gov.uk/types/design/d-applying/d-illustrations.htm>>
- IPO. 2012b. “Example Illustrations.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.ipo.gov.uk/d-illustrationexample.pdf>>
- Korea Act. 2009. “Industrial Design Protection Act.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.kipo.go.kr/upload/en/download/DesignAct>>
- KIPO. 2012a. “Overview of the Design System in Korea.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.kipo.go.kr/kpo/eng/>>
- KIPO. 2012b. “Application Procedure for Designs.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.kipo.go.kr/kpo/eng/>>
- OHIM. 2003. “Decision No. Ex-03-8 of the President of the Office of 25 June 2003 concerning the electronic filing of Community design applications.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://oami.europa.eu/en/office/aspects/pdf/Ex03-8.pdf>>
- OHIM. 2012. “Guidelines for Examination in the Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) On Registered Community Designs” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/RCD/FAQ/RCD2.en.do>>
- Tasarım KHK. 1995. “554 Sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.tpe.gov.tr/dosyalar/mevzuat/TasarimKhk.pdf>>
- Tasarım Yönetmelik. 2005. “Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelik.”

- Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.tpe.gov.tr/dosyalar/mevzuat/TasarimYon.pdf>>
- TPE. 2011a. “Design Examination Guideline 2011.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.tpe.gov.tr/dosyalar/haber/Design_Guidelines_ENG.pdf>
- TPE. 2011b. “Tasarım İnceleme Kılavuzu 2011.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.tpe.gov.tr/dosyalar/haber/Tasarim_TR.pdf>
- TPE. 2012. *Endüstriyel Tasarımlar Kullanıcı Rehberi ve Başvuru Kılavuzu 2012*.
- UK Act. 2006. “Consolidated Version: Registered Designs Act 1949 (c.88).” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.ipo.gov.uk/regdesignactchanges.pdf>>
- UK Rules. 2006. “Designs: The Registered Designs Rules 2006.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2006/1975/pdfs/ukxi_20061975_en.pdf>
- US Code. 2010. “Title 37-Code of Federal Regulations (CFR) Patent, Trademarks, and Copyrights.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/consolidated_rules.pdf>
- USPTO. 2010. “Manual of Patent Examining Procedure (MPEP).” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mpep/index.html>>
- USPTO. 2011. “A Guide to Filing a Design Patent Application.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.uspto.gov/web/offices/pac/design/laws.html>>
- WIPO. 2004. “Standard St.80: Recommendation Concerning Bibliographic Data Relating to Industrial Designs.” Erişim tarihi 15 Ağustos 2014. <<http://www.wipo.int/export/sites/www/standards/en/pdf/03-80-01.pdf>>
- WIPO. 2012a. “Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs.” <<http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/hague.pdf>>
- WIPO. 2012b. “Common Regulations under the 1999 Act and the 1960 Act.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <http://www.wipo.int/hague/en/legal_texts/pdf/hague_common_regulations.pdf>
- WIPO. 2012c. “Administrative Instructions for the Application of the Hague Agreement.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <http://www.wipo.int/hague/en/legal_texts/pdf/admin_instructions.pdf>
- WIPO. 2012d. “Guide to the International Registration of Industrial Designs under the Hague Agreement.” Erişim tarihi 5 Ekim 2012. <<http://www.wipo.int/hague/en/guide/>>

- WIPO. 2013. “Seminar on the Hague System for the International Registration of Industrial Designs: International Application and Examination”. Cenevre, 31 Ekim.
- Yalçmer, Irmak. 2012. “Visual Representation in Industrial Design Registration: A Proposed Guideline for Turkey Based on Legal Texts and Guidelines from Eight Different Jurisdictions, and Interviews with Turkish Patent Institute Examiners.” Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Ürünleri Tasarımı Ana Bilim Dalı.